

РОЗДІЛ 12

АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ЮРИСПРУДЕНЦІЇ

УДК 347.1

DOI <https://doi.org/10.32782/2524-0374/2021-7/80>

ПРОБЛЕМИ ВЗАЄМОДІЇ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ ПО ОХОРОНІ ПРАВ ДІТЕЙ

THE CHALLENGES OF COOPERATION ON THE PROTECTION OF CHILDREN'S RIGHTS IN ACTIVITIES OF THE NATIONAL POLICE OF UKRAINE

Кузнiченко О.В., к.ю.н., доцент,
професор кафедри цивiльно-правових дисциплiн
Одеського державного унiверситету внутрiшнiх справ
Стариченко А.О., аспiрант
Одеського державного унiверситету внутрiшнiх справ

Актуальність теми зумовлюється необхідністю акцентування уваги на розгляді проблем внутрішньої та зовнішньої взаємодії поліції по охороні прав дітей, що стане значним внеском у розвиток теорії взаємодії в правоохоронних органах України. Зазначено, що сучасне висвітлення проблематики взаємодії стане фактором відходу від сприйняття суцільно управлінського аспекту такого феномену. Визнання багатьма державами (у тому числі, Україною) пріоритету захисту прав та свобод дитини правоохоронними органами держави вимагають знаходження нових, більш ефективних форм взаємодії. Ґрунтуючись на аналізі правничої наукової літератури, доходимо висновку, що в окремих публікаціях учених взаємодія національної поліції з іншими суб'єктами розглядається поверхово. Тобто існує необхідність подальшого глибокого дослідження проблем внутрішньої та зовнішньої взаємодії поліції по охороні прав дітей. Акцентується увага на наукових дискусіях щодо співвідношення понять «взаємодія» та «координація», хоча зазвичай під час викладення відповідного матеріалу означені терміни сприймаються як ідентичні за змістом. Виходячи з етимології терміна «взаємодія», аргументуємо необхідність саме його використання в межах дослідження. У роботі наведено окремі положення національного законодавства, у яких відображено основні засади внутрішньої та зовнішньої взаємодії поліції по охороні прав дітей. Зазначено, що, лише взаємодіючи з різними суб'єктами національна поліція може захистити права дитини. Визначено вектор удосконалення законодавства в сфері внутрішньої та зовнішньої взаємодії поліції по охороні прав дітей. Аргументовано, що дійсна природа внутрішньої та зовнішньої взаємодії поліції по охороні прав дітей є наріжним камінням реформування відповідної сфери.

Резюмовано, що створення ефективної системи взаємодії поліції з іншими суб'єктами ювенальних правовідносин слід розглядати як найважливішу та необхідну умову успішного досягнення мети в діяльності з охорони та захисту прав дітей. Безсумнівно, зміцнення і розвиток партнерських відносин органів Національної поліції та інститутів громадянського суспільства підвищує рівень правової культури та соціальної активності громадян, сприяє зниженню рівня антигромадської протиправної поведінки, робить інформаційно відкритою правоохоронну систему, підвищує рівень довіри до неї, її авторитет і престиж.

Ключові слова: взаємодія, національна поліція України, ювенальна юстиція, права дитини.

The urgency of the topic is due to the need to focus on the problems of internal and external cooperation of the police for the protection of children's rights, which will be a significant contribution to the development of the theory of cooperation in law enforcement agencies of Ukraine. It is noted that the current coverage of the issue of interaction will be a factor in moving away from the perception of a purely managerial aspect of this phenomenon. Recognition by many states (including Ukraine) of the priority of protecting the rights and freedoms of the child by state law enforcement agencies requires finding new, more effective forms of cooperation. Based on the analysis of the legal scientific literature, we conclude that in some publications of scientists the interaction of the national police with other entities is considered superficially. That is, there is a need for further in-depth research into the problems of internal and external police cooperation in the protection of children's rights. Emphasis is placed on scientific discussions on the relationship between the concepts of «interaction» and «coordination», although usually when presenting the relevant material, these terms are perceived as identical in meaning. Based on the etymology of the term «interaction», we argue the need for its use in the study. The paper presents some provisions of national legislation, which reflect the basic principles of internal and external cooperation of the police for the protection of children's rights. It is noted that only by interacting with various actors can the national police protect the rights of the child. The vector of improvement of the legislation in the field of internal and external interaction of police on protection of the rights of children is defined. It is argued that the true nature of the internal and external interaction of the police for the protection of children's rights is a cornerstone of reform in this area.

It is summarized that the creation of an effective system of interaction between the police and other subjects of juvenile legal relations should be considered as the most important and necessary condition for successful achievement of the goal in the protection and protection of children's rights. Undoubtedly, strengthening and developing partnerships between the National Police and civil society institutions increases the level of legal culture and social activity of citizens, reduces anti-social illegal behavior, makes the law enforcement system open, increases the level of trust in it, its authority and prestige.

Key words: interaction, national police of Ukraine, juvenile justice, children's rights.

Актуальність. Ефективне здійснення правоохоронної діяльності, об'єктом якої виступають діти неможливе без взаємодії всіх суб'єктів такої діяльності, зокрема органів публічної адміністрації, інститутів громадянського суспільства, суб'єктів підприємницької діяльності та громадян. Ювенальна правоохоронна діяльність є діяльністю комплексною та структурованою і лише шляхом комплексного вирішення проблем цієї діяльності досягається ефективний правоохоронний результат.

Попри високий ступінь розроблення окремих аспектів феномену взаємодії в ювенальній правоохоронній діяльності питання щодо механізму забезпечення ефективної такої діяльності залишаються актуальними. З цієї причини виникає потреба в додатковому дослідженні цього явища у зазначеній сфері.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Як філософську категорію в діяльності індивідуумів та організованих суб'єктів поняття «взаємодія» описували Гегель

Георг Вільгельм Фрідріх, Лотце Рудольф Герман, Лейбніц Готфрід Вільгельм та інші. В управлінні, цей феномен соціальних стосунків досліджували Арджиріс Кріс, Герцберг Фредерік, Лайкерт Ренсіс, МакГрегор Дуглас та інші. У вітчизняній правовій науці до загальних проблем взаємодії державних органів зверталися такі науковці, як В.Б. Авер'янов, О.М. Бандурка, Ю.П. Битяк, В.Т. Білоус, Е.В. Додін, А.Т. Комзюк, О.Є. Користін, Т.В. Корнякова, Ю.С. Назар, О.І. Остапенко, М.Я. Сидор та інші. Питання взаємодії суб'єктів ювенальних правовідносин з метою охорони та захисту прав дітей розкривали у своїх роботах І.В. Іщенко [1], А.Ю. Дзюба [2], К.О. Дуванська [3], Д.О. Ніколенко та І.А. Григоренко [4], Т.Г. Острянка [5], Ю.М. Харука [6] та інші.

Мета статті. Метою дослідження є висвітлення правових проблем взаємодії в діяльності Національної поліції по охороні прав дітей.

Виклад основного матеріалу. Слово «взаємодія» (англ. *interaction*, пол. *interakcja*, рос. *взаимодействие*) є широко вживаним як у теорії адміністративного права, так і в юридичній практиці. У загальнозмістовому значенні його пояснюють як «взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погоджена дія між ким-, чим-небудь» [7].

Тлумачення поняття «взаємодія» у дослідженнях, присвячених діяльності державних органів, здійснюється по-різному: як за глибиною, так і за всесторонністю. При цьому поза увагою залишаються питання правового оформлення механізмів взаємодії суб'єктів ювенальної правоохоронної діяльності.

Великий тлумачний словник сучасної української мови містить пояснення цього поняття, як взаємний зв'язок між предметами у дії, а також погоджена дія між «ким-, чим-небудь» [8, с.85].

В.І. Гурковський розглядає взаємодію в управлінських відносинах як «взаємну узгоджену дію двох чи більше суб'єктів для досягнення спільної мети» [9, с.10]. А.М. Михненко, С.О. Кравченко, І.В. Пантелейчук формують досліджуване поняття як процес взаємного впливу елементів один на одного, найбільш загальна, універсальна форма руху і розвитку [10, с.8-9].

У наукових дослідженнях, у галузі теорії і практики правоохоронного правозастосування поняття «взаємодія» пояснюють як будь-яку узгоджену діяльність державних органів і громадських організацій щодо виконання спільних завдань [11, с.144; 12, с.41]; узгодження зусиль за метою, місцем, часом, напрямком дій та ін. [13, с.289].

І.В. Іщенко пояснює взаємодію Національної поліції з іншими органами публічного адміністрування та громадськістю у сфері ювенальної превенції таким станом взаємозв'язків між підрозділами поліції та органами публічного адміністрування та громадськістю, при якому вони здійснюють взаємний вплив один на одного шляхом координації чи співробітництва та на відповідну сферу діяльності з метою ефективного виконання як загальних, так і спеціальних завдань щодо усунення факторів, що детермінують девіантну поведінку дітей у будь-яких її негативних проявах [1, с.186].

У своїх наукових працях автори подають різні визначення, при цьому більшість дослідників опираються на ключові ознаки взаємодії: багатосуб'єктність, ієрархічну незалежність суб'єктів взаємодії, узгодженість діяльності за цілями, завданнями, місцем і часом [12, с.39; 14, с.33; 15, с.34].

І.П. Кушнір наділяє взаємодію у правоохоронній діяльності такими найбільш загальними ознаками: 1. Законність; 2. Багатосуб'єктність і різноманітність; 3. Взаємний вплив суб'єктів взаємодії; 4. Взаємодія здійснюється у процесі реалізації ними своєї компетенції, обсяг і характер якої визначає зміст такої взаємодії, опосередковує її форми; 5. Погодженість; 6. Наявність спільної мети; 7. Ініціативність; 8. Взаємний (партнерський) характер відносин і обов'язково рівність сторін, їх незалежність

одна від одної в підпорядкованому відношенні; 9. Системність і постійність, зафіксовані у відповідних програмах [16, с.56].

На нашу думку, будь-яку взаємодію в правоохоронній та управлінській діяльності, а відтак, у діяльності Національної поліції по охороні прав дітей, можна охарактеризувати також зі сторони атрибутивності, тобто наявності атрибутивних елементів: мотивів, цілей, ризиків, механізмів дії, нормативного та ресурсного забезпечення (у тому числі фінансового та кадрового), меж свободи вибору методів та форм здійснення.

Поширене вивчення взаємодії в теорії та повсюдне її використання у практиці управлінської та правоохоронної діяльності не обумовлює єдиного узгодженого визначення. Усі вищенаведені приклади пояснення поняття подають його як одну з управлінських функцій, мета якої перетворювати індивідуальні дії у спільні, узгоджені за місцем, часом, метою.

Нормативно-правове регулювання взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами діяльності у сфері ювенальних правовідносин забезпечується цілою системою нормативно-правових актів.

Перш за все, взаємодія в діяльності Національної поліції визначена Законом України «Про Національну поліцію». Так, ст.5 Закону визначає взаємодію поліції з органами правопорядку та іншими органами державної влади, а також органами місцевого самоврядування, однією з форм законної діяльності поліції. Зміст приписів ч.1 ст.11 Закону зводиться до того, що взаємодія з населенням та територіальними громадами, як форма діяльності поліції, спрямована на задоволення їхніх потреб. Крім того, Закон передбачає інформаційну взаємодію поліції з іншими органами державної влади, органами правопорядку іноземних держав та міжнародними організаціями (п.4 ч.2 ст.25 Закону), взаємодію між керівниками територіальних органів поліції та представниками органів місцевого самоврядування, визначаючи при цьому обов'язкові форми такої взаємодії (ст.88 Закону), а також мету та форми взаємодії поліції з громадськістю (ст.89 Закону) [17].

Зазначені норми Закону конкретизуються Постановою КМУ від 28.10.2015 №877 «Про затвердження Положення про Національну поліцію», а саме: Національна поліція під час виконання покладених на неї завдань взаємодіє з іншими державними органами, допоміжними органами і службами, утвореними Президентом України, тимчасовими консультативними, дорадчими та іншими допоміжними органами, утвореними Кабінетом Міністрів України, органами місцевого самоврядування, об'єднаннями громадян, громадськими спілками, профспілками та організаціями роботодавців, відповідними органами іноземних держав і міжнародних організацій, а також підприємствами, установами та організаціями [18].

Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» у ст.15 містить приписи, які обумовлюють взаємодію суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству: 1) взаємне інформування не пізніше однієї доби про виявлені факти домашнього насильства у випадках, передбачених цим Законом, з дотриманням правового режиму інформації з обмеженим доступом; 2) реагування на випадки домашнього насильства відповідно до компетенції та з урахуванням оцінки ризиків, що загрожують постраждалій особі; 3) узгодження заходів реагування на випадки домашнього насильства та надання дієвої допомоги постраждалим особам, що здійснюються різними суб'єктами; 4) розроблення та виконання відповідно до компетенції програм для кривдників; 5) розроблення та виконання відповідно до компетенції програм із запобігання та протидії домашньому насильству; 6) організацію здійснення заходів у сфері запобігання та протидії домашньому насильству відповідно до компетенції; 7) обмін досвідом у сфері запо-

бігання та протидії домашньому насильству; 8) скоординовану міжвідомчу підготовку фахівців, які представляють суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству; 9) здійснення спеціально уповноваженими органами у сфері запобігання та протидії домашньому насильству моніторингу дотримання вимог законодавства суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству, розроблення пропозиції щодо вдосконалення законодавства та практики його застосування.

Частина 2 цієї статті Закону додатково розширює коло суб'єктів взаємодії у сфері запобігання домашньому насильству, включаючи до нього громадські об'єднання, іноземні неурядові організації та інших заінтересованих осіб [19].

Механізм взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі деталізовано у відповідному Порядку, затвердженому Постановою КМУ від 22.08.2018 №658 [20].

Взаємодію МВС України з цілою низкою центральних органів державної виконавчої влади свого часу було встановлено і Розпорядженням КМУ від 29.10.2003 №648-р «Про затвердження Плану заходів щодо реалізації положень Концепції запобігання та викорінення найгірших форм праці дітей» [21].

Відповідно до Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції, затвердженої Наказом МВС України від 19.12.2017 №1044, підрозділи ювенальної превенції під час здійснення своїх повноважень взаємодіють з органами і підрозділами поліції, органами державної влади, міжнародними і громадськими організаціями, органами місцевого самоврядування та об'єднаними територіальними громадами відповідно до законодавства України (п.4 розд. I Інструкції). При цьому, взаємодія з іншими підрозділами Національної поліції, органами публічної адміністрації з питань забезпечення прав та законних інтересів дітей визначена одним з основних завдань підрозділів ювенальної превенції (п.1 розд. II Інструкції). Взаємодія підрозділів ювенальної превенції з іншими органами та підрозділами Національної поліції, органами державної влади та органами місцевого самоврядування, об'єднаними територіальними громадами, міжнародними та громадськими організаціями, відповідно до розділу IV Інструкції, здійснюється за такими напрямками: 1) профілактика правопорушень у дитячому середовищі, протидія домашньому насильству та дитячій бездоглядності; 2) забезпечення прав та інтересів дітей; 3) упровадження кращих міжнародних методик та практик роботи з дітьми, які перебувають у конфлікті із законом, та дітьми, які потерпіли внаслідок протиправних діянь, у тому числі реалізація спільних проектів щодо профілактики правопорушень серед дітей; 4) підвищення професійного рівня, набуття знань, вмінь і навичок шляхом участі в семінарах, тренінгах та інших практичних і теоретичних заходах. Така взаємодія здійснюється на засадах партнерства і спрямована на задоволення потреб територіальних громад та виконання завдань, покладених на підрозділи ювенальної превенції.

Взаємодія поліцейських підрозділів ювенальної превенції з іншими суб'єктами з питань, що входять до їх компетенції, здійснюється через: 1) участь у нарадах, конференціях, круглих столах; 2) висвітленні (у тому числі й через засоби масової інформації) інформації щодо стану злочинності в дитячому середовищі і заходи для його покращення, які вживаються поліцейськими, а також надання рекомендацій батькам, законним представникам щодо запобігання вчиненню дітьми та стосовно них правопорушень, поширенню негативних явищ серед дітей; 3) організацію спільно з іншими уповноваженими органами та підрозділами НПУ, заінтересованими органами державної влади, місцевого самоврядування, об'єднаними

територіальними громадами, громадськими організаціями профілактичних заходів серед дітей [22].

До системи нормативно-правових актів, що здійснюють регулювання взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами під час виконання завдань по охороні прав дітей, варто також назвати сумісний Наказ МВС України та Міністерства юстиції України від 30.01.2018 №64/261/5 «Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України та органів і осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень». Підставою виднесения цього акту до вищезазначеної системи є те, що нею врегульовано механізми взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами під час: виявлення та арешту транспортних засобів боржника; розшуку транспортних засобів боржника у виконавчому провадженні; привід боржника в разі нез'явлення його без поважних причин на виклик державного, приватного виконавця; щодо тимчасового обмеження боржника у праві керування транспортними засобами; обмеження боржника у праві користування вогнепальною мисливською, пневматичною та охолощеною зброєю, пристроями вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії. Тобто під час вчинення державними чи приватними виконавцями виконавчих дій щодо боржників, у тому числі у справах про виконання рішень судів по захисту прав дітей, наприклад: примусового стягнення аліментів [23].

У ракурсі віднесення до системи правових актів, направлених на регулювання взаємодії поліції з іншими суб'єктами під час здійснення діяльності по охороні прав дітей, можна розглядати також Порядок взаємодії органів (підрозділів) поліції з підрозділами акціонерного товариства «Українська залізниця», затверджений сумісним Наказом МВС України та Міністерства інфраструктури України від 02.03.2020 №204/175 [24], Інструкцію з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень, затверджену Наказом МВС України від 07.07.2017 №575 [25] та інші.

На нашу думку, очільним взаємодіючим суб'єктом у діяльності Національної поліції з охорони прав дітей є територіальні громади – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, селищ, міст, що мають єдиний адміністративний центр. Така очільність у першу чергу впливає зі змісту цитованої нами вище ст.11 Закону України «Про Національну поліцію», яка визначає взаємодію національної поліції на засадах партнерства: «Діяльність поліції здійснюється в тісній співпраці та взаємодії з населенням, територіальними громадами та громадськими об'єднаннями на засадах партнерства і спрямована на задоволення їхніх потреб», а також ст.88 цього Закону [17]. Крім цього, взаємодія поліції з населенням забезпечується окремим спеціальним законом – Законом України «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону», який надає такій взаємодії більш організованої форми, через інституалізацію об'єднань активних представників територіальної у громадські організації по охороні громадського порядку і державного кордону [26].

Сучасний розвиток суспільства, який полягає у демократизації публічно-правових та інших соціальних відносин, вимагає перегляду філософії та практики поліцейської діяльності, у тому числі у сфері охорони прав дітей. У зв'язку з цим в Україні назріла зміна парадигми поліцейського «від вузької концепції правозастосування до широкої концепції поліцейського обслуговування, розширення

обсягу «некримінальних» функцій поліції» [27, с.98]. На наше переконання, на перше місце у цьому напрямку повинні виходити: поліцейська медіація при вирішенні сімейних і побутових конфліктів; реалізація поліцейських програм надання допомоги дітям з неблагополучних родин, як основи ювенальної превенції; пропагандистсько-виховна робота з населенням у частині популяризації нетерпимості до алкоголізму та немедичного споживання наркотичних засобів; правова освіта дітей та дорослого населення та інші. Тобто збільшити в діяльності поліції компоненти методів та форм, які узагальнені під назвою «комунальне поліціювання» (англ. «Community Policing»).

Взаємодія поліції з представницькими органами територіальних громад та їхніми виконавчими органами виходить за рамки комунального поліціювання, оскільки такі органи наділені владними повноваженнями. У рамках ювенальної павоохорони взаємодія з цією категорією суб'єктів реалізується через:

– заслуховування інформації керівників органів Національної поліції про стан законності, боротьби із злочинністю, охорони громадського порядку та результати діяльності на відповідній території (п.36 ч.1 ст.43 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») [28];

– вчинення органами місцевого самоврядування заходів сприяння територіальним органам Національної поліції (п.п.2 п.1 ч.1 ст.38 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») [28];

– участі представників національної поліції у роботі колегіальних виконавчих та дорадчих органів місцевого рад – виконавчих комітетів, комісій з питань регулювання дорожнього руху, комісій з питань захисту прав дитини;

– реалізації державних цільових програм за участю виконавчих органів місцевого самоврядування та територіальних органів Національної поліції, наприклад реалізація проекту «Шкільний поліцейський» та проведення організаційно-правових заходів по втіленню концепції «Поліцейський офіцер громади» [27], та інше.

Окремої уваги заслуговує механізм взаємодії поліції з місцевими державними адміністраціями в діяльності по охороні прав дітей. Будучи місцевими органами державної виконавчої влади, місцеві державні адміністрації у межах повноважень визначених законом України «Про місцеві державні адміністрації» здійснюють виконавчу владу на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці, а також реалізує повноваження, делеговані їй відповідною радою.

Яскравим прикладом взаємодії національної поліції і місцевих державних адміністрацій є періодичне проведення рейдів «Урок» та місячників «Про дотримання законодавства про загальну середню освіту», метою яких

є надання дітям із сімей, які опинилися у складних життєвих обставинах, адресної допомоги в підготовці до нового навчального року та осінньо-зимового сезону, виявлення дітей шкільного віку, які не охоплені навчанням на початку навчального періоду, усунення причин їх бездоглядності і безпритульності [27; 29].

При висвітленні особливостей взаємодії Національної поліції з іншими суб'єктами не можемо оминати і взаємодію у сфері ювенальної правоохорони з органами прокуратури.

Прийняття в грудні 2014 року нової редакції Закону України «Про прокуратуру» та звуження цим законом прокурорських повноважень обумовило цілком новий формат взаємодії органів прокуратури та поліції поза кримінальним процесом. Зазначеним Законом було внесено зміни і доповнення до цілої низки законів, у тому числі тих, що регулюють ювенальні правовідносини [30]. Так, відповідно до ст.17 Закону України «Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей», нагляд за додержанням законів уповноваженими підрозділами органів внутрішніх справ, приймальниками-розподільниками для дітей, школами та професійними училищами соціальної реабілітації, спеціальними виховними установами здійснюється прокурором шляхом реалізації повноважень щодо нагляду за додержанням законів органами, які проводять оперативно-розшукову діяльність, дізнання, досудове слідство, та повноважень щодо нагляду за додержанням законів при виконанні судових рішень у кримінальних справах та при застосуванні інших заходів примусового характеру, пов'язаних з обмеженням особистої свободи громадян [31].

Висновки. Правоохоронний ефект від взаємодії в діяльності Національної поліції по охороні прав дітей досягається: послідовністю взаємодії на всіх стадіях цієї діяльності; перманентністю взаємодії (протяжністю в часі); комплексністю застосування форм та методів взаємодії; узгодженістю застосування заходів адміністративного впливу кожного суб'єкта взаємодії.

Створення ефективної системи взаємодії поліції з іншими суб'єктами ювенальних правовідносин слід розглядати як найважливішу та необхідну умову успішного досягнення мети в діяльності з охорони та захисту прав дітей. Безсумнівно, зміцнення і розвиток партнерських відносин органів Національної поліції та інститутів громадянського суспільства підвищує рівень правової культури та соціальної активності громадян, сприяє зниженню рівня антигромадської протиправної поведінки, робить інформаційно відкритою правоохоронну систему, підвищує рівень довіри до неї, її авторитет і престиж.

ЛІТЕРАТУРА

1. Іщенко І.В. Адміністративно-правові засади здійснення підрозділами Національної поліції України ювенальної превенції : дис... канд. юрид. наук : 12.00.07 ; Харків, 2019. 212 с.
2. Дзюба А.Ю. Проблеми взаємодії державних органів влади з громадськістю у запобіганні злочинності неповнолітніх в Україні. Питання боротьби зі злочинністю. 2014. Вип.27. С.221-228.
3. Дуванська К.О. Взаємодія установ та організацій щодо реалізації профілактичної діяльності з неповнолітніми правопорушниками. *Вісник Луганського національного університету ім. Тараса Шевченка. Серія: Педагогічні науки.* 2013. №23(1). С.127-134.
4. Ніколенко Д.О., Григоренко І.А. Принцип «community policing» як інтегральна складова роботи правоохоронних органів щодо профілактики девіантної поведінки неповнолітніх з особливими потребами. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ.* 2015. №1. С.270-279.
5. Острянюк Т.С. Ефективна взаємодія соціального педагога загальноосвітнього навчального закладу та кримінальної міліції у справах дітей. *Вісник Чернігів. нац. пед. ун-ту. Серія : Педагогічні науки.* 2011. Вип.84. С.25-129.
6. Харук Ю.М. Вплив моральних чинників на злочинність неповнолітніх та організація профілактики правопорушень місцевими органами виконавчої влади. *Теорія та практика державного управління.* 2010. Вип.3. С.170-179.
7. Бондар О. Моніторинг та самоекспертиза освітнього середовища навчального закладу. URL: <http://ru.osvita.ua/school/method/375/>
8. Стешенко В.М. Правовий захист прав дітей та підлітків і безпечний інформаційний простір: навчальний посібник. Київ, 2018. 388 с.
9. Гурковський В. Взаємовідносини органів державної влади у сфері забезпечення інформаційної безпеки України: організаційно-правові питання. *Вісник УАДУ : наук. журн.* 2002., №3. С.27–32.
10. Суспільство та влада: механізми взаємодії : навч.- метод. матеріали для слухачів дисципліни «Механізми взаємодії суспільства і влади» / [А.М. Михненко, С.О. Кравченко, І.В. Пантелейчук та ін.]. К.: НАДУ, 2013. 80 с.
11. Звирбуль В.К. Деятельность прокуратуры по предупреждению преступности: (научные основы). М.: Юридическая литература, 1971. 165 с.

12. Пастернак І.М. Взаємодія у відносинах суб'єктів службово-бойової діяльності Державної прикордонної служби України: до дискусії формулювання поняття // Європейські перспективи. 2016. Вип. 1. С.39-44.
13. Талалай, Д.В. Борисенко Г.О. Особливості взаємодії суб'єктів службово-бойової діяльності сил охорони правопорядку // Ученые записки Таврического национального университета им. В.И. Вернадского Серия «Юридические науки». Том 26 (65). 2013. №1. С.289-295.
14. Оперативно-розыскная энциклопедия / [авт.-сост. А.Ю. Шумилов]. М.: Издательство Шумилова И.И., 2004. 364 с.
15. Економічна безпека підприємства: підручник / [А.М. Дідик, О.Є. Кузьмін, О.Л. Ортинський, Г.В. Козаченко, та ін.]; за заг. ред. А.М. Дідика. Львів: НУ «Львівська політехніка», ТзОВ «Видавнича група «Бухгалтери України», 2019, 624с.
16. Кушнір І.П. Нормативно-правове забезпечення взаємодії у сфері охорони державного кордону України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Київ, 2014. 264 с.
17. Про Національну поліцію : Закон України, Редакція від 08.08.2021 URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
18. Про затвердження Положення про Національну поліцію : Постанова КМУ №877 від 28.10.2015, Редакція від 27.04.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-2015-p#Text>
19. Про запобігання та протидію домашньому насильству : Закон України, Редакція від 01.01.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2229-19#Text>
20. Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі : Постанова КМУ від 22.08.2018 №658. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/658-2018-p#Text>
21. Про затвердження Плану заходів щодо реалізації положень Концепції запобігання та викоринення найгірших форм праці дітей : Розпорядження КМУ від 29.10.2003 №648-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/364-2003-p#Text>
22. Про затвердження Інструкції з організації роботи підрозділів ювенальної превенції Національної поліції України : Наказ МВС від 19.12.2017 №1044, Редакція від 21.08.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0686-18#Text>
23. Про затвердження Порядку взаємодії Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України та органів і осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень : Наказ МВС України, Міністерства юстиції України від 30.01.2018 №64/261/5 ; Редакція від 10.07.2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0140-18#Text>
24. Про затвердження Порядку взаємодії органів (підрозділів) поліції з підрозділами акціонерного товариства «Українська залізниця» : Наказ МВС України, Мінінфраструктури України від 02.03.2020 №204/175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0386-20#Text>
25. Інструкція з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами внутрішніх справ у попередженні, виявленні та розслідуванні кримінальних правопорушень : Наказ МВС України від 07.07.2017 №575. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0937-17#Text>
26. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону : Закон України, Редакція від 03.07.2020. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14#Text>
27. Камінська Н.В. Місцеве самоврядування: теоретико-історичний і порівняльно-правовий аналіз: навчальний посібник. Київ: КНТ, 2010. 232 с.
28. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України, Редакція від 08.08.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-вр80#Text>
29. Про організацію проведення рейду «Урок», місячника «Про дотримання законодавства про загальну середню освіту» : Наказ Відділу освіти Могилів-Подільської районної державної адміністрації від 02.09.2020 №159. URL : <http://mogpod.osv.org.ua/news/15-50-40-07-09-2020/>
30. Про прокуратуру : Закон України ; Редакція від 11.07.2021. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
31. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей : Закон України. Редакція від 09.02.2017. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/20/95-вр#Text>